

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО БОРотьБИ ЗІ ЗЛОЧИННІСТЮ: ВІТЧИЗНЯНИЙ ТА МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ

**БУРБИКА Віталій Олександрович - кандидат юридичних наук,
<https://orcid.org/0009-0007-5615-8121>
УДК 343.9
DOI 10.32782/NP. 2023.1.39**

У сучасному світі, де технології постійно розвиваються, боротьба зі злочинністю потребує постійного вдосконалення та впровадження інноваційних підходів. Правоохоронні органи змушені адаптуватися до нових викликів, які приносять з собою сучасні технології та методи діяльності злочинців. У цій статті розглянуто інноваційні стратегії та підходи, які використовуються правоохоронними органами для протидії злочинності.

Також приділяється увага інноваційним підходам у боротьбі зі злочинністю, зокрема досвіду правоохоронних органів у цій сфері. Проаналізовано важливі нові стратегії та технології, що використовуються правоохоронними органами для ефективного протидії злочинності. У статті розглядаються такі інноваційні підходи, як використання штучного інтелекту та аналізу даних, технологій біометрії, а також розвиток кібербезпеки. Висвітлено значення цих нових методів та їх вплив на підвищення ефективності боротьби зі злочинністю та забезпечення безпеки громадян. Даний напрямок дослідження допомагає краще зрозуміти сучасні тенденції та інновації у сфері правоохоронної діяльності та їх вплив на суспільство.

Хоча традиційні методи правоохоронної діяльності та пильність громади залишаються виїсальними, інтеграція технологій у стратегії запобігання злочинам зробила революцію у сфері безпеки та розкриття злочинів. Правоохоронні органи починають використовувати підходи запобігання злочинності для забезпечення безпеки своїх громад.

Два типи технологічних інновацій принесли користь системі кримінального правосуддя: «жорсткі» та «м'які» технології. До жорстких технологій відносяться інновації в матеріалах, пристроях та обладнанні, які або запобігають злочинам, або використовуються для їх вчинення. М'які технології включають програмне забезпечення, системи класифікації, методи аналізу злочинів і методи обміну даними/системної інтеграції.

Ключові слова: протидія злочинності, інновації, технології, правоохоронні органи, штучний інтелект, нові методи.

Мета і завдання статті полягають у дослідженні інноваційних підходів до боротьби зі злочинністю, а також в аналізі досвіду, який набули правоохоронні органи у цій сфері.

Стан наукової дослідженості у сфері інноваційних підходів до боротьби зі злочинністю є досить активним. Протягом останніх десятиліть спостерігається зростання інтересу до цієї теми як серед науковців, так і серед практикуючих фахівців правоохоронних органів. Проблематику впровадження інновацій досліджували такі вчені, як М.В. Даньшин, В.А. Журавель, І.І. Когутич, В.О. Коновалова, В.Ю. Шепітько, В.В. Юсупов та інші.

Виклад основного матеріалу

Злочинність завжди була однією з ключових проблем сучасного суспільства, і пра-

Обговорення, дискусії, актуально

воохоронні органи постійно шукають нові та ефективні методи боротьби з цим явищем. З впровадженням сучасних технологій та новаторських підходів стає можливим вдосконалення методів розкриття злочинів, профілактики правопорушень та забезпечення безпеки громадян.

Сам термін «інновації» (англ. innovation – нововведення), має законодавче закріплення, та означає новостворені (застосовані) і (або) вдосконалені конкурентоздатні технології, продукція або послуги, а також

організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і (або) соціальної сфери [1].

З впровадженням сучасних технологій та новаторських підходів стає можливим вдосконалення методів розкриття злочинів, профілактики правопорушень та забезпечення безпеки громадян. Технології стали потужним союзником у боротьбі зі злочинністю з наступних причин:

Таблиця 1. Причини популяризації сучасних технологій у правоохоронній сфері.

№ з/п	Назва	Причина
1.	Штучний інтелект (ШІ) і машинне навчання	Великі обсяги навчальних наборів даних використовуються для навчання комп'ютерних систем, щоб вони могли виконувати завдання, які вимагають людського інтелекту. Алгоритми розшифровують закономірності та тенденції злочинності, що дозволяє правоохоронним органам точно передбачати та запобігати злочинній діяльності. Технологія штучного інтелекту може швидко аналізувати величезні обсяги цифрових даних, таких як файли, електронні листи та повідомлення. Це дозволяє слідчим ефективно сортувати великі масиви даних і знаходити важливі докази.
2.	Прогностична поліція та аналіз даних	Проводячи аналіз даних, правоохоронці можуть ідентифікувати людей і місця з підвищеним ризиком злочинів. Прикладом методів прогнозування злочинів з використанням технологій є програмне забезпечення для управління сексуальними злочинцями. Співробітники служби пробації та умовно-дострокового звільнення отримують вигоду від моніторингу мобільного пристрою правопорушника за допомогою цього програмного забезпечення, щоб швидко втрутитися в разі виявлення незаконних матеріалів і врятувати майбутню жертву. Проведення точної та ефективної аналітики злочинності також допомагає правоохоронцям оцінити, як найкраще розподілити свої ресурси та персонал. Частиною запобігання злочинам є забезпечення того, щоб персонал завжди був там, де він найбільше потрібен. Евристичні методи і передові математичні моделі, створені за допомогою штучного інтелекту, дають змогу отримувати геопросторові дані, необхідні для цього.
3.	Криміналістика соціальних мереж	Цифрове криміналістичне програмне забезпечення має можливість отримувати та відстежувати індивідуальні комунікації, які відбуваються через Інтернет, соціальні мережі та мобільні пристрої. Воно допомагає правоохоронним органам у розслідуванні таких злочинів, як фінансові злочини, злочини, пов'язані з наркотиками, торгівля людьми в Інтернеті та сексуальні злочини. Записи про абонентів і збережені комунікації, такі як електронні листи, миттєві повідомлення, історія переглядів, записи пошуку та дані в хмарі, часто запитуються як докази в судових справах. У період з липня по грудень 2022 року Facebook отримав 239 000 запитів від правоохоронних органів щодо інформації про користувачів [2].
4.	Розпізнавання облич	В інтерв'ю ВВС помічник начальника поліції Маямі Армандо Агілар сказав, що його команда використовує розпізнавання облич близько 450 разів на рік, і що це допомогло розкрити кілька вбивств [3]. Алгоритми розпізнавання облич можуть аналізувати цифрові зображення або відео, щоб виявити та ідентифікувати обличчя людей. Це допомагає ідентифікувати жертв або підозрюваних. Аналіз також може включати порівняння облич, зафіксованих на відеозаписах з камер спостереження, або зображень, отриманих з профілів у соціальних мережах, з відомими базами даних осіб, щоб встановити їхню особу.

Створено автором на основі [4].

Відповідно, і в Україні співробітники правоохоронних органів у своїй роботі постійно використовують сучасні інформаційні технології. І одним із прикладів впровадження таких технологій є створення ситуаційних центрів.

Ситуаційний / диспетчерський центр – це приміщення (зал, кімната, кабінет), оснащене засобами комунікацій (відеоконференцзв'язок, конференц-зв'язок та іншими засобами інтерактивного представлення інформації), призначене для оперативного прийняття управлінських рішень, контролю і моніторингу об'єктів різної природи, ситуацій і інших функцій. При цьому під центром розуміється не лише спеціально обладнане приміщення, але і відповідні інформаційні, телекомунікаційні, програмні та методичні засоби з метою вироблення відповідного управлінського рішення [5, с. 11].

Зокрема, саме інноваційні підходи допомагають ефективно протидіяти злочинності під час воєнного стану. За період повномасштабної війни Нацполіція розшукала понад 14 тисяч зниклих безвісти осіб. З них близько 7 тисяч – військовослужбовці. З початком російського вторгнення кількість безвісно зниклих зросла в чотири рази. Відповідно поліцейські посилили зусилля щодо їх розшуку [6].

«Навантаження на правоохоронців збільшилось, проте оперативники працюють на максимумі та продовжують боротись за кожну людську долю. Тому для нас так важливі перспективи розвитку розшукової роботи: нові алгоритми дій, міжнародне партнерство, оновлене законодавство та залучення сучасних технологій», – додав заступник Голови Нацполіції [6].

Стосовно зарубіжного досвіду, то слід зазначити, що в різних країнах Європи проводяться наукові дослідження, які поєднують криміналістичні знання з хімією. Наприклад, у журналі «Судова хімія» публікуються статті, які розглядають застосування хімічних наук у криміналістичному аналізі. Тут представлені інноваційні дослідження з аналізу відбитків пальців, лікарських засобів, виявлення та аналізу вибухових речовин, характеристики та порівняння слідів різних

матеріалів, таких як скло, волокна, фарби, полімери, ґрунти, чорнила, папір, а також фальсифікованих ліків і багато іншого.

Крім того, як слушно зауважує Яремчук В.О., варто звернути увагу на інноваційний криміналістичний напрямок, який відомий як «судова архітектура». У Лондонському університеті діє дослідницьке агентство, яке здійснює новітні медіа- та архітектурні дослідження на замовлення міжнародних прокурорів, правозахисних організацій, політичних та екологічних правозахисних груп. Ця діяльність сприяє отриманню нових видів доказів за допомогою інноваційних науково-технічних засобів для моделювання кримінальних подій, створення інтерактивних карт у міському або архітектурному масштабі, навігаційних 3D-моделей кримінальних правопорушень. Отже, дані про нові цифрові технології також можуть бути застосовані в криміналістиці та судовій експертизі з метою розкриття та розслідування кримінальних правопорушень [7, с. 274].

Помітним фактором у боротьбі зі злочинністю є міжнародне співробітництво правоохоронних органів. Обмін інформацією, спільні розслідування та координація дій дозволяють ефективно протидіяти транскордонній злочинності та забезпечувати безпеку на міжнародному рівні.

Зокрема, не так давно обговорювались питання двостороннього співробітництва, 7 березня під час зустрічі Голови Національної поліції України Івана Вигівського з естонською делегацією на чолі з Генеральним директором Департаменту поліції та прикордонної охорони Естонської Республіки Егертом Белічевим, а також Надзвичайним та Повноважним Послом Естонської Республіки в Україні Аннелі Кольк.

Мета зустрічі - продовження співпраці та партнерства, обмін досвідом між поліцією Естонії та України з врахуванням безпекових викликів в умовах повномасштабної збройної агресії росії. Також йдеться про забезпечення захисту прав людини, зміцнення довіри громадян, протидію злочинності, кібербезпеку, використання сучасних інформаційних технологій [8].

Тож, поява інноваційних технологій, таких як ШІ та програмне забезпечення для

розпізнавання облич, не лише змінила підхід правоохоронних органів до запобігання злочинам, але й проклала шлях для розробки інноваційних поліцейських додатків. За допомогою мобільних додатків поліцейські відділи тепер можуть використовувати можливість штучного інтелекту, щоб передбачати, де можуть статися злочини, ще до того, як вони відбудуться. Мобільні додатки, оснащені предиктивною аналітикою, полегшили правоохоронним органам розподіл ресурсів і персоналу в потенційних гарячих точках злочинності, тим самим мінімізуючи випадки злочинної діяльності. Інтеграція передових технологій у роботу поліції, безсумнівно, підвищила ефективність та результативність правоохоронної діяльності, гарантуючи, що безпека громадян є найвищим пріоритетом [9].

Висновок

Інноваційні підходи є ключовим чинником у вдосконаленні роботи правоохоронних органів та забезпеченні безпеки суспільства. Впровадження новаторських технологій, стратегій та організаційних змін дозволяє ефективно боротися зі злочинністю та забезпечувати правопорядок у сучасному світі.

Таким чином, як ми можемо бачити використання інформаційних технологій в правоохоронних органах є складовою їх діяльності, що забезпечує по перше, це – викриття, припинення, та боротьбу зі злочинністю за допомогою отриманої інформації, а також за допомогою міжнародного досвіду розвинутих країн здобуття доцільних та ефективних технологій у вдосконаленні цілої системи інформаційних технологій.

Література

1. Про інноваційну діяльність : Закон України від 04.07.2002 р. № 40-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text>
2. Facebook user data requests from federal agencies 2023. *Statista*. URL: <https://www.statista.com/statistics/277230/facebooks-global-user-data-requests/#:~:text=Global%20Facebook%20user%20data%20requests%20from%20federal%20agencies%20>

<https://www.statista.com/statistics/277230/facebooks-global-user-data-requests/#:~:text=Global%20Facebook%20user%20data%20requests%20from%20federal%20agencies%20&text=Between%20July%20and%20December%202022,over%2076%20percent%20of%20requests.>

3. Derico B. J. C. & B. Clearview AI used nearly 1m times by US police, it tells the BBC. *BBC Home*. URL: <https://www.bbc.com/news/technology-65057011>.

4. Solutions A. The Role of Technology in Crime Prevention. *Top Computer & Mobile Digital Forensic Triage Software. ADF Solutions*. URL: <https://www.adfsolutions.com/adf-blog/the-role-of-technology-in-crime-prevention#:~:text=Artificial%20intelligence,%20predictive%20policing,%20social,crime%20in%20a%20digital%20era.>

5. Швець Д.В. Ситуаційні центри НПУ, як організаційна форма взаємодії підрозділів поліції при реагуванні на резонансні правопорушення. *Застосування інформаційних технологій у діяльності правоохоронних органів: матеріали наук.-практ. семінару, м. Харків, 18 грудня 2019 р.* URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/cff3ee6a-12d1-4da1-8ec8-cd1c15f3a36f/content>

6. За період повномасштабної війни Нацполіція розшукала понад 14 тисяч зниклих безвісти осіб. *Національна поліція України*. URL: <https://www.npu.gov.ua/news/za-period-povnomasshtabnoi-viiny-natpolitsiia-rozshukala-ponad-14-tysiach-znyklykh-bezvisty-osib.>

7. Яремчук В.О. Інноваційні підходи у криміналістиці та судовій експертизі. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету*. 2023. № 79. ч. 2. С. 272-275. URL: <https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2023/10/44-1.pdf>

8. Українські та естонські поліцейські поновили реалізацію спільного безпечового проєкту. *Національна поліція України*. URL: <https://www.npu.gov.ua/news/ukrainski-ta-estonski-politseiski-ponovyly-realizatsiiu-spilnoho-bezpekovo-ho-proiektu.>

9. The Top 5 Innovative Technologies Revolutionizing Crime Prevention Today. *Medium*. URL: <https://medium.com/@techtrends2020/the-top-5-innovative-technologies-revolutionizing-crime-prevention-today-1f928c6db3ca.>

**INNOVATIVE APPROACHES TO
FIGHTING CRIME: NATIONAL AND
INTERNATIONAL EXPERIENCE OF LAW
ENFORCEMENT AGENCIES**

In today's world, where technology is constantly evolving, the fight against crime requires constant improvement and the introduction of innovative approaches. Law enforcement agencies are forced to adapt to new challenges brought by modern technologies and methods of crime. This article discusses innovative strategies and approaches used by law enforcement agencies to combat crime.

It also focuses on innovative approaches to combating crime, including the experience of law enforcement agencies in this area. The author analyzes important new strategies and technologies used by law enforcement agencies to effectively combat crime. The article discusses such innovative approaches as the use of artificial intelligence and data analysis, biometrics technologies, and the development of cybersecurity. The author highlights the importance of these new methods and their

impact on improving the effectiveness of the fight against crime and ensuring the safety of citizens. This area of research helps to better understand current trends and innovations in law enforcement and their impact on society.

While traditional law enforcement methods and community vigilance remain crucial, the integration of technology into crime prevention strategies has revolutionized security and crime detection. Law enforcement agencies are beginning to use crime prevention approaches to keep their communities safe.

Two types of technological innovations have benefited the criminal justice system: "hard" and "soft" technologies. Hard technologies include innovations in materials, devices, and equipment that either prevent crime or are used to commit it. Soft technologies include software, classification systems, crime analysis methods, and data exchange/system integration methods.

Keywords: crime prevention, innovation, technology, law enforcement, artificial intelligence, new methods.